

Sygn. akt I ACa 602/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Jadwiga Chojnowska (spr.)
Sędziowie	:	SA Elżbieta Borowska SO del. Dariusz Małkiński
Protokolant	:	Sylwia Radek - Łuksza

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2012 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. H. i J. H. (1)**

przeciwko **(...) S.A. w (...) Spółce z o.o. w Z.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Łomży

z dnia 8 czerwca 2012 r. sygn. akt I C 738/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie IV o tyle, że obniża wysokość opłaty sądowej z kwoty 19.500 (dziewiętnaście tysięcy pięćset) zł do kwoty 12.500 (dwanaście tysięcy pięćset) zł;

II. oddala apelacje w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanych na rzecz powodów kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą, z tym, że zapłata kosztów przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego.

UZASADNIENIE

A. H. wniósł o zasądzenie od (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 100.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 października 2011 r. tytułem odszkodowania z powodu śmierci żony oraz o zasądzenie kosztów procesu. W tym samym pozwie, w imieniu małoletniego syna J. H. (1), wniósł o zasądzenie od (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 150.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 października 2011 r. tytułem odszkodowania z powodu śmierci matki, kwoty 18.000

zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 października 2011 r. z tytułu zaległej renty „za ostatnie trzy lata” oraz zasądzenie renty odszkodowawczej w kwotach po 500 zł miesięcznie, poczynając od 5 października 2011 r.

W uzasadnieniu żądań podał, że w dniu 23 sierpnia 2006 r., na skutek zaniedbań lekarzy, zmarła J. H. (2) – jego żona i matka powoda J. H. (1). Lekarze ci zostali skazani prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Zambrowie w sprawie II K 265/07 z art. 155 k.k. Po śmierci żony pozostał sam z niemowlęciem i jako ojciec musiał zastąpić dziecku matkę i zapewnić niezbędną opiekę i środki do życia dla siebie i dziecka. Powstała konieczność przerwania pracy, a to pociągnęło utratę zarobków i środków do życia i gdyby nie pomoc osób trzecich nie byłby w stanie prowadzić gospodarstwa domowego i utrzymać siebie i syna. Nastąpiło więc nie tylko znaczne pogorszenie sytuacji życiowej, ale praktycznie uniemożliwienie jakiegokolwiek egzystencji i ta sytuacja określa wysokość odszkodowania. Małoletni powód musi mieć nadal zapewnioną opiekę z uwagi na konieczność podjęcia przez niego pracy po to, żeby móc utrzymać dom. Podał, że jest kierowcą i czasami wyjeżdża nawet na kilka dni. W tym czasie dziecko, kiedy przychodzi z przedszkola, musi mieć zapewnioną opiekę. Ta okoliczność uzasadnia żądanie zasądzenia na rzecz małoletniego powoda renty. Pozwany jest odpowiedzialny za szkodę w związku z umową ubezpieczenia Szpitala (...) w Z., gdzie nastąpiła śmierć J. H. (2).

(...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Twierdził, że powodowie nie wykazali, że w związku ze śmiercią J. H. (2) nastąpiło pogorszenie ich sytuacji życiowej, które uzasadniałoby przyznanie im odszkodowania. Twierdził, że małoletni powód najprawdopodobniej otrzymuje rentę rodzinną po zmarłej matce i brak jest jakichkolwiek podstaw do przyznania renty na jego rzecz. Podniósł, że ma zawartą ze Szpitalem Miejskim w Z. umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakładu opieki zdrowotnej nr (...), obejmującą okres od 1 listopada 2005 r. do 31 października 2006 roku, w myśl której odpowiada do kwoty 200.000 zł za jedno zdarzenie.

W toku procesu, na wniosek strony powodowej, na podstawie art. 194 § 3 k.p.c., został wezwany do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Szpital (...) spółka z o. o., który wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy uwzględnił powództwa o zapłatę odszkodowań w kwotach: 100.000 zł na rzecz A. H. i 150.000 zł – J. H. (1) z ustawowymi odsetkami od 30 grudnia 2011 r., przyjmując odpowiedzialność pozwanym in solidum i ograniczając odpowiedzialność (...) S.A. w W. do kwoty 200.000 zł. Oddalił powództwo w pozostałej części, obciążył strony, proporcjonalnie do wyniku sprawy, kosztami procesu i nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa od pozwanym (stosując zasadę odpowiedzialności in solidum) kwotę 19.500 zł tytułem części opłaty sądowej od pozwu.

Rozstrzygnięcie oparł o następujące ustalenia faktyczne i ocenę prawną.

Żona powoda A. H. i matka małoletniego powoda J. J. H., urodzona (...), pracująca w Szpitalu Miejskim w Z., w dniu 22 sierpnia 2006 r. została przyjęta do porodu w Oddziale G. – Położniczym Szpitala Miejskiego w Z.. Termin porodu został oznaczony na koniec sierpnia 2006 r. W dniu 23 sierpnia 2006 r. J. H. (2) siłami natury urodziła syna J. H. (1). Na skutek zaniedbań personelu tego Szpitala – w wyniku nadmiernej utraty krwi – w tym samym dniu zmarła. Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Zambrowie z dnia 21 grudnia 2009 r. sygn. akt II K 265/07, lekarze Szpitala – (...) – P. i W. S. zostali uznani za winnych tego, że w dniu 23 sierpnia 2006 r., pełniąc funkcję lekarzy dyżurnych, wskutek niezachowania wymaganych reguł ostrożności, dopuścili do zbyt późnego przejęcia nadmiernie i przewlekłe krwawiącej pacjentki J. H. (2) przez Oddział Intensywnej (...) w celu podjęcia intensywnego leczenia i monitorowania, czym nieumyślnie narazili ją na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia z powodu wstrząsu krwotocznego. Za powyższe czyny zostali skazani na kary grzywny.

A. H., urodzony (...), ma wykształcenie zasadnicze zawodowe i z zawodu jest ślusarzem spawaczem. Powód i J. H. (2) (z zawodu technik radiolog) zawarli małżeństwo w dniu 26 grudnia 2002 r. i to było ich pierwsze małżeństwo. Umów majątkowych nie zawierali i łączyła ich wspólność majątkowa. W czasie małżeństwa mieszkali w mieszkaniu spółdzielczym własnościowym w bloku, do którego prawa przysługiwały J. H. (2). Przed śmiercią żony (w lipcu – sierpniu 2006 r.) powód A. H. pracował jako kierowca i zarabiał 700 – 800 zł netto miesięcznie. J. H. (2) w 2006 r. była zatrudniona w Szpitalu Miejskim w Z. jako pielęgniarka radiolog na podstawie umowy zlecenia zawartej w 2002

r., tworząc wspólnie z innymi pielęgniarkami spółkę cywilną (...), M. C. (1), J. H. (2), M. M., E. P., C. Ł.”. Działalność gospodarcza wykonywana przez J. H. (2) na rzecz Szpitala Miejskiego w Z. była jej jedynym źródłem utrzymania, przy czym zarabiała ona 1.000 zł netto miesięcznie. A. H. nie miał własnego mieszkania i praw do nieruchomości. W skład majątku wspólnego A. H. i jego żony wchodziły przedmioty urządzenia domowego i samochód osobowy marki M. rok produkcji 2.000 (o wartości 3.500 zł). Powód i jego żona byli zdrowi i zamierzali nabyć większe mieszkanie, gdyż mieszkanie J. H. (2), które zajmowali (dwa pokoje i kuchnia) o powierzchni 36 m² było za małe. J. H. (2) zawarła ze Spółdzielnią Mieszkaniową (...) w Z. w dniu 26 kwietnia 2006 r. umowę o budowę lokalu mieszkalnego o powierzchni użytkowej 54,50 m², położonego na II piętrze budynku mieszkalnego wielolokalowego przy ul. (...). W. R. 20 w Z. za cenę 98.200 zł brutto. Termin zakończenia budowy tego lokalu został ustalony na dzień 31 lipca 2007 r. Stosownie do tej umowy J. H. (2) wniosła 3 raty wkładu budowlanego w łącznej wysokości 62.120 zł. Po śmierci żony powód rozwiązał umowę o budowę lokalu mieszkalnego.

Po śmierci żony A. H. był na urlopie macierzyńskim, a następnie na urlopie wychowawczym do 17 lipca 2010 r. i otrzymywał zasiłek z Urzędu Miasta w Z. w kwocie 100 zł miesięcznie jako ojciec samotnie wychowujący dziecko. Powód i J. H. (2), oprócz syna J. H. (1), innych dzieci nie mieli. J. H. (1) od 1 września 2009 r. uczęszcza do przedszkola w Z., a opłata za to przedszkole od września 2011 r. wynosi około 250 zł miesięcznie. J. H. (1) w związku ze śmiercią matki została przyznana od 23 sierpnia 2006 r. renta rodzinna, której wysokość w 2011 r. wynosiła przeciętnie 890,90 zł netto miesięcznie, a w 2012 r. – 930,07 zł netto miesięcznie. Koszt utrzymania J. H. (1) wynosi 800 zł miesięcznie.

A. H. pracuje aktualnie jako kierowca i zarabia 1.200 zł netto miesięcznie. Po śmierci J. H. (2) nie ożenił się i opiekuje się synem J. H. (1). W czasie gdy A. H. jest w pracy dzieckiem opiekuje się M. C. (2) – matka A. H., która ma 74 lata, jest wdową i na stałe mieszka w B. na Śląsku. M. C. (2) mieszka z powodami, a raz na miesiąc – dwa wyjeżdża na krótko do B., żeby załatwić swoje sprawy. Od śmierci J. M. C. pomagała A. H. w opiece nad synem i pomagała mu finansowo. A. H. opłaca rachunki za mieszkanie i za wodę, łącznie w kwocie 250 zł miesięcznie, a za energię elektryczną w kwocie 130 – 150 zł miesięcznie. Spółka cywilna założona przez J. H. (2) z innymi pielęgniarkami, z uwagi na nieopłacalność działalności, przestała istnieć, a od 2010 r. pielęgniarki ją tworzące pracują w Szpitalu (...) w Z. na podstawie umów o pracę. Aktualnie pielęgniarki zatrudnione w tym szpitalu, o podobnych kwalifikacjach jak J. H. (2), zarabiają od 1.424 zł do 1.965 zł netto miesięcznie. Powód A. H. i jego żona byli dobrym małżeństwem. A. H. przeżywał i nadal przeżywa fakt, że jego dziecko „zostało sierotą”, chodzi na cmentarz, pali świece i tęskni za matką. Aktualnie, gdyby powód A. H. chciał wynająć opiekunkę do dziecka, płaciłby jej co najmniej 500 zł miesięcznie. A. H. nie otrzymuje zasiłku rodzinnego, nie korzysta z pomocy opieki społecznej i nie ma dodatku mieszkaniowego.

(...) S.A. w W. w dniu 25 października 2005 r. zawarł ze Szpitalem Miejskim w Z. – poprzednikiem prawnym Szpitala (...) w Z. – umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakładu opieki zdrowotnej, w myśl której (...) Zakład (...) ponosi odpowiedzialność cywilną za szkody wynikające z działalności tego Szpitala jako zakładu opieki zdrowotnej w okresie od 1 listopada 2005 r. do 31 października 2006 r. do kwoty 200 000 zł za jedno zdarzenie.

W piśmie z dnia 23 września 2011 r. A. H., w imieniu własnym oraz małoletniego syna J. H. (1), w związku ze śmiercią J. H. (2), wezwał Szpital Miejski w Z. do zapłaty kwot takich samych jak dochodzonych w pozwie. Szpital (...) w Z. o roszczeniach powodów zawiadomił (...) SA w piśmie z dnia 7 października 2011 r. Pozwany (...) S.A. od 12 października 2011 r. prowadził postępowanie dotyczące likwidacji szkody i w piśmie z dnia 14 października 2011 r. wezwał A. H. do wypełnienia protokołu i przesłania stosownej dokumentacji oraz do „sprecyzowania i udokumentowania składanych roszczeń”. W piśmie z dnia 30 listopada 2011 r. pozwany (...) S.A. poinformował A. H., że brak jest podstaw do przyjęcia odpowiedzialności i wypłaty świadczeń.

Sąd stwierdził, że zasada odpowiedzialności pozwanych nie jest sporna. Pozwany Szpital (...) sp. z o.o. jako następcą prawnym Szpitala Miejskiego w Z. ponosi odpowiedzialność cywilną wobec powodów na zasadzie winy (art. 415 k.c. i art. 416 k.c.). (...) sp. z o.o. ponosi natomiast odpowiedzialność cywilną (...) Zakład (...) z tytułu obowiązującej w dacie śmierci J. H. (2) umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Zobowiązanie pozwanych wobec powodów jest zobowiązaniem in solidum.

Zdaniem Sądu okoliczności sprawy wskazują, że śmierć J. H. (2) w sposób istotny wpłynęła na obniżenie stopy życiowej powodów. J. H. (2) prowadziła nie tylko działalność zarobkową ale także zajmowała się gospodarstwem domowym i gdyby żyła zajmowałaby się wychowaniem syna. A. H. i jego żona dobrze żyli ze sobą, byli ludźmi operatywnymi, radzili sobie sami i planowali zakup większego mieszkania. Powodowie dotkliwie odczuli śmierć J. H. (2). Małoletni powód wspomina często matkę, a gdy ojciec i babcia M. C. (2) chodzą z nim na cmentarz to całuje zdjęcie matki znajdujące się na nagrobku i płacze. Płacze także, gdy dzieci w przedszkolu wypominają mu, że nie ma matki. A. H. bardzo przeżywał śmierć żony. Musiał przerwać pracę aby zająć się dzieckiem. Niedawno miał znajomą kobietę, która jest panną, ale ona powiedziała, że nie chce go z dzieckiem. Sąd ocenił, że skutek śmierci J. H. (2) nastąpiło znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej powodów. W sytuacji gdy J. H. (2) i jej mąż zamierzali nabyć prawo do nowego większego mieszkania oznacza to, że w 2006 r. osiągalni znaczne dochody, pozwalające im i dziecku, tak wówczas jak i w przyszłości, na zaspokajanie potrzeb w stopniu znacznie wyższym, niż to jest możliwe obecnie. Przed śmiercią J. H. (2), A. H. mógł więcej pracować zarobkowo i uzyskiwać wyższe dochody. Natomiast po śmierci żony w całości spadł na niego obowiązek utrzymania domu, borykania się z trudnościami dnia codziennego, wychowania syna, zabiegania o jego kształcenie i rozwój. Również skutek śmierci J. H. (2) nastąpiło znaczne pogorszenie sytuacji życiowej małoletniego powoda. J. H. (1) po śmierci matki utracił w niej istotnego żywiciela i opiekuna, a jego ojciec, mimo najlepszych chęci i starań nie zastąpi mu nigdy zmarłej matki. Nastąpiło w związku z tym istotne ograniczenie szans życiowych małoletniego J. H. (1) i radykalne obniżenie standardu jego życia. Wobec osłabienia aktywności życiowej A. H. i motywacji do przezwycięzania trudności dnia codziennego – co nastąpiło wskutek śmierci J. H. (2), to bez szczegółowego dociekania konkretnych zdarzeń lub stopnia ich prawdopodobieństwa, zdaniem Sądu, można, na zasadzie domniemania faktycznego (art. 231 k.p.c.), przyjąć, że zaszłości te pogorszyły i to znacznie sytuację życiową powodów. To pogorszenie występuje zarówno na skutek utraty przez powodów spodziewanych w przyszłości korzyści związanych z prawdopodobnym zwiększeniem zarobków zmarłej, jak i w szczególności na skutek pozbawienia rodziny opieki, ciepła oraz uczucia matki i żony, jak również pomocy w gospodarstwie domowym, a zwłaszcza w wychowaniu i kształceniu dziecka. Okoliczności te, w ocenie Sądu, uzasadniały przyznanie powodom odszkodowania – J. H. (1) w kwocie 150.000 zł a A. H. w kwocie 100.000 zł.

Sąd nie znalazł natomiast podstaw do zasądzenia na rzecz J. H. (1) renty z uwagi na wysokość wypłacanej renty przez ZUS.

Jako podstawy prawne rozstrzygnięcia wskazał art. 446 § 2 i § 3 k.c., art. 805 k.c. w zw. z art. 415 k.c. i art. 416 k.c. oraz art. 817 § 2 k.c.

O kosztach procesu postanowił w oparciu o art. 100 k.p.c. Przyjął, że powodowie wygrali sprawę w około 91%, stąd tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego zasądził na ich rzecz od pozwanych kwotę 2.628 zł (koszty powodów z tego tytułu w kwocie 3.276 zł potrącił z kosztami pozwanych z takiego samego tytułu w kwocie 648 zł i podwyższył o kwotę 500 zł – opłata sądowa od pozwu).

O kosztach sądowych z tytułu brakującej należnej opłaty sądowej od uwzględnionych roszczeń – w kwocie 19 500 zł orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r.

Z uwagi na sytuację osobistą i majątkową powodów oraz charakter ich roszczeń odstąpił od obciążania ich kosztami sądowymi w pozostałej części – art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Wyrok ten zaskarżyli pozwani.

(...) S.A. zaskarżył orzeczenie w pkt I, III i IV i zarzucił mu naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 446 § 3 k.c. przez bezpodstawne przyznanie małoletniemu powodowi J. H. (1) rażąco wygórowanego stosownego odszkodowania w kwocie 150.000 zł, podczas gdy nie nastąpiło aż takie pogorszenie jego sytuacji życiowej w związku ze śmiercią matki i odpowiednim odszkodowaniem powinna być kwota **100.000 zł** oraz bezpodstawne przyznanie powodowi A. H. rażąco wygórowanego stosownego odszkodowania w kwocie 100.000 zł, podczas gdy nie nastąpiło aż takie pogorszenie jego sytuacji życiowej w związku ze śmiercią żony i odpowiednim

odszkodowaniem powinna być kwota **50.000 zł**, a także naruszenie art. 13 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez bezpodstawne obciążenie pozwanych kosztami opłaty sądowej od pozwu stosownie do wyniku procesu w wysokości 19.500 zł, podczas gdy ta opłata powinna wynosić **12.500 zł**.

Wniósł o: zmianę wyroku w pkt I a) poprzez obniżenie zasądzonej na rzecz małoletniego J. H. (1) kwoty 150.000 zł do kwoty **100.000 zł** i oddalenie powództwa w pozostałym zakresie, w pkt I b) poprzez obniżenie zasądzonej na rzecz A. H. kwoty 100.000 do kwoty **50.000 zł** i oddalenie powództwa w pozostałym zakresie, odpowiednią zmianę wyroku w pkt III i obniżenie zasądzonych na rzecz powoda kosztów procesu oraz odpowiednią zmianę pkt IV wyroku i obniżenie należnej na rzecz Skarbu Państwa kwoty tytułem części opłaty od pozwu. Jako wniosek ewentualny złożył wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania z uwzględnieniem kosztów postępowania apelacyjnego.

Szpital (...) w Z. zaskarżył wyrok w takim samym zakresie. Zarzucił:

-naruszenie art. 446 § 3 k.c. przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie w sprawie, polegające na przyznaniu odszkodowania w wysokości 150.000 złotych na rzecz małoletniego J. H. (1) oraz kwoty 100.000 złotych na rzecz A. H. w sytuacji gdy przyznane odszkodowania są rażąco wygórowane w odniesieniu do sytuacji powodów, jak i sytuacji ekonomicznej ogółu społeczeństwa;

-naruszenie art. 233 k.p.c. polegające na sprzeczności ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego i pominięciu wniosków płynących z przedłożonych dokumentów dotyczących likwidacji spółki cywilnej (...) Spółka Cywilna, a co za tym idzie na błędnym przyjęciu, iż zmarła J. H. (2) w przyszłości osiągałaby wyższe dochody, w sytuacji gdy inne osoby prowadzące działalność gospodarczą ze zmarłą zlikwidowały prowadzoną działalność gospodarczą i pracują na podstawie umowy o pracę, nie osiągając z tego tytułu wyższych dochodów;

-naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez brak zastosowania w sprawie wskazanego przepisu, w sytuacji gdy Szpital prowadzi działalność z zakresu lecznictwa na rzecz ogółu społeczeństwa, nienastawioną na osiągnięcie zysku, a ponadto jego sytuacja ekonomiczna uzasadnia odstąpienie od obciążania kosztami postępowania, które to w pkt IV zostały błędnie wyliczone.

Wskazując na te zarzuty, wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia **w pkt I** i zasądzenie od pozwanych kwoty 100.000 na rzecz J. H. (1) oraz na rzecz A. H. kwoty 50.000 zł ze stwierdzeniem, że zapłata przez jednego z pozwanych zwalnia obydwu pozwanych do wysokości zapłaty, a odpowiedzialność (...) Spółka Akcyjna jest ograniczona do zapłaty na rzecz powodów do kwoty 200.000. zł, zmianę zaskarżonego orzeczenia w **pkt III** poprzez wzajemne zniesienie kosztów zastępstwa procesowego pomiędzy stronami oraz w **pkt IV** poprzez odstąpienie od obciążania pozwanych nieuiszczoną opłatą od pozwu, ewentualnie o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Powodowie wnosili o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje nie były uzasadnione.

Zdarzenie, które legło u źródeł dochodzonych roszczeń odszkodowawczych, miało miejsce przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy k.c. i innych ustaw (Dz. U. nr 116, poz. 731), a więc przed dodaniem § 4 do art. 446 k.c.

Na gruncie art. 446 § 3 k.c. (przed nowelizacją art. 446 k.c.) orzecznictwo sądów powszechnych i Sądu Najwyższego wypracowało sposób rozumienia jego treści (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2004 r., V CK 269/03, z dnia 25 lutego 2004 r., II CK 17/03, z dnia 30 czerwca 2004 r., IV CK 445/03, z dnia 16 kwietnia 2008 r., V CSK 544/07 i z dnia 24 września 2010 r., IV CSK 79/10, z dnia 26 listopada 2010 r., IV CSK 170/10 niepublikowane). Odwoływano się do swoistości tego odszkodowania, wynikającego z tego, że ma ono naprawić szczególnie szkody.

Szkody o charakterze majątkowym przeplatają się bowiem i są ściśle powiązane z uszczerbkiem niemajątkowym, wywołanym przez śmierć najbliższego członka rodziny. Wskazywano, że przy ustalaniu odszkodowania należy uwzględnić współwystępowanie uszczerbku o charakterze niemajątkowym, a to łącznie powinno prowadzić do rzeczywistego wynagrodzenia szkody polegającej na znacznym pogorszeniu sytuacji życiowej. W ramach ustalania rozmiaru szkody uwzględniane winny być takie czynniki niewymierne, jak utrata oczekiwanego wsparcia na przyszłość i to nie tylko materialnego, jak i cierpienia związane z utratą osoby bliskiej.

Sąd Okręgowy, przyznając powodowi odszkodowania, miał na uwadze ugruntowaną wykładnię tego przepisu. Wskazał okoliczności, które miał na uwadze przyznając małoletniemu powodowi odszkodowanie w wysokości 150.000 zł a A. H. w kwocie 100.000 zł.

(...) SA podnosząc, iż odszkodowania te są zawyżone twierdził, że Sąd nie uwzględnił faktu, że J. H. (1) znajduje się pod opieką drugiego rodzica, który zapewnia mu wychowanie oraz wielkości pobieranej przez niego renty, zaś w odniesieniu do A. H. jego możliwości zarobkowych przed śmiercią żony, których nie wykorzystywał. Zaprezentowana w powyższy sposób argumentacja nie mogła spowodować obniżenia zasądzonych na rzecz powodów kwot ani o 50.000 zł na rzecz każdego z nich, ani też w innym zakresie. Pobieranie renty rodzinnej nie może się bowiem przełożyć na obniżenie odszkodowania zasądzonego na rzecz dziecka, które nie miało matki od momentu urodzenia, nie doznało jej opieki w okresie niemowlęcym i we wczesnym dzieciństwie i nie będzie miało wsparcia psychicznego, jak i materialnego, w życiu dorosłym. Niewykorzystywanie możliwości zarobkowych przez małżonka w czasie małżeństwa – w okresie przed śmiercią żony – nie może także przekładać się w prosty sposób na obniżenie zasądzonego odszkodowania na rzecz A. H..

Zarzuty apelacji Szpitala (...) w Z. nie podważyły także oceny Sądu Okręgowego, iż roszczenia o odszkodowania nie były wygórowane i znajdowały oparcie w podstawie faktycznej uwzględnianej przy wyrokowaniu. Zmarła J. H. (2) pracowała w wyuczonym zawodzie. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że osoby, które wraz z nią współpracowały, znalazły zatrudnienie w pozwanym Szpitalu na podstawie umowy o pracę. Na zasadzie domniemań faktycznych można przyjąć, iż także J. H. (2) pracowałaby na takich samych zasadach i uzyskiwała wynagrodzenie, które zwiększałoby dochód rodziny i pozwoliłoby na polepszenie sytuacji mieszkaniowej. Rezygnacja z finansowania budowy lokalu mieszkalnego o większej powierzchni, niż lokal zajmowany, pozostawała w ścisłym związku ze śmiercią J. H. (2). Nie sposób też zgodzić się z zarzutem, sformułowanym w sposób bardzo ogólnikowy, że przyznane odszkodowanie jest rażąco wygórowane w odniesieniu do sytuacji powodów. Podkreślić należy jeszcze raz, że Sąd I instancji wskazał fakty, które uwzględnił przy ustalaniu odszkodowania i uprawniały one do postawienia wniosku, iż żądane pozwem kwoty, były kwotami „stosownymi” również przy przyjęciu sytuacji ekonomicznej społeczeństwa.

Reasumując, Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego i podzielił ocenę prawną dotyczącą stosowności dochodzonych pozwem odszkodowań, których podstawą był przepis art. 446 § 3 k.c., wykładany przez orzecznictwo sądowe w odniesieniu do zdarzeń prawnych, które wystąpiły przed jego nowelizacją, dokonaną ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy k.c. i innych ustaw.

Słuszny był natomiast zarzut obu apelacji dotyczący naruszenia art. 13 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Stosownie do jego treści opłata sądowa od pozwu, w części uwzględniającej powództwo, powinna wynosić **12.500 zł.**

Obciążając Szpital (...) w Z. kosztami procesu Sąd I instancji nie dopuścił się naruszenia art. 102 k.c. Uzasadnienie tegoż zarzutu apelacyjnego nie pozwala na podzielenie stanowiska, że podmiot ten, z uwagi na charakter świadczonych usług oraz sytuację ekonomiczną (nie wynika ona z dowodów znajdujących się w aktach sprawy) nie powinien być obciążany kosztami procesu, w tym kosztami sądowymi. Jako strona przegrywająca sprawę – w zakresie, w którym ustalił Sąd I instancji – winna uczestniczyć w rozliczeniu kosztów procesu.

Kierując się powyższymi względami, na mocy art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd postanowił w oparciu o art. 98 k.p.c. (zasądzona kwota obejmuje wynagrodzenie adwokackie z tytułu zastępstwa procesowego na tym etapie postępowania).